

**UCHWAŁA NR XXXIX/207/2014
RADY GMINY KUŚLIN**

z dnia 12 czerwca 2014 r.

**w sprawie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie na lata 2014-2017**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 594, ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) Rada Gminy Kuślin uchwala, co następuje

§ 1. Przyjmuje się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2017, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Realizację programu powierza się Wójtowi Gminy Kuślin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Kuślin

Henryk Łuczak

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE na lata 2014 – 2017.

I Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy : od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) Przemoc fizyczna – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia, najczęściej przyjmuje postać zewnętrznych obrażeń skóry: zranienia, krwiaki, sińce, obrzęki, oparzenia które są wynikiem bicia różnymi przedmiotami, kopania, wykręcania rąk, szarpania, ciągnięcia za włosy, popychania, przypalania, klucia, nacinania ciała, szczypania, mocnego potrząsania, rzucania różnymi przedmiotami, przywiązywania w celu ograniczenia swobody, porzucenia w niebezpiecznej okolicy, nieudzielania koniecznej pomocy, to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działania z użyciem siły. Celem przemocy fizycznej jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- 2) Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, sprawowanie przez sprawcę przemocy kontroli nad ofiarą. Często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo ignorowana jest nawet przez osoby , które jej doznały. Może przybierać formę wyśmiewania poglądów, religii, pochodzenia, narzucania własnych poglądów , karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzwiska, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
- 3) Przemoc seksualna – to zachowania zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. nieakceptowane

praktyki seksualne, sadystyczne formy współżycia, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.

- 4) Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy. Wiąże się z uzależnieniem od środków jednej ze stron. Może to być odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, o przemocy ekonomicznej mówimy również wtedy, kiedy partner celowo nie płaci alimentów, bez wiedzy współmałżonka zaciąga kredyt czy przywłaszcza środki przeznaczone na utrzymanie rodziny.
- 5) Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, tę formę przemocy stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbywanie to także niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i zakupu ubrania.

Każda przemoc prowadzi w konsekwencji do przykrych doświadczeń. Są to uszkodzenia ciała a także zaburzenia emocjonalne. Zjawisko to wymaga podjęcia natychmiastowych działań ze strony różnych osób i instytucji powołanych do tego, aby nieść pomoc poszkodowanym.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy czy się powtarza jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 ze zm.)

Art.207. Kodeksu karnego stanowi:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie Nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do 2 do 12 lat.”

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje, prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2014-2016 . w miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

II Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Kuślin.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie ze szczególnym uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2013r. Gmina Kuślin liczyła 5 561 mieszkańców, w tym 2 784 kobiety i 2 777 mężczyzn. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosi 153 osoby, bezrobotni długotrwale to 38 osób, bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku to 24 osoby.

Ze świadczeń pomocy społecznej korzysta 216 rodzin (665 osób w rodzinach), głównymi powodami przyznania pomocy są m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także alkoholizm i przemoc w rodzinie.

Choć zjawisko przemocy istnieje i stale wzrasta widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchamiania różnych procedur, w tym „Niebieskiej Karty” której głównym celem jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych sił w środowisku lokalnym oraz tworzenia warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Poniższa tabela ilustruje ilość założonych Niebieskich Kart.

	2012r.	2013r.

Ilość założonych Niebieskich Kart	7	2
	- 5 – policja - 2 - oświata	- 1 – policja - 1 – oświata
Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy:		
- psychiczna	- 7	- 2
- fizyczna	- 7	- 2
- innego rodzaju	- 3	- 1
Ilość osób, co, do których istnieje podejrzenie, że stosują w tym: przemoc	7	2
- mężczyźni	- 7	- 2
- mąż	- 4	- 1 były mąż
- rodzic	- 2	
- dziecko	- 1	- 1
- inna osoba	- 0	
Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy w rodzinie: tym:	7	2
- kobiety	- 6	- 2
- mężczyźni	- 1	
Ilość nieletnich wobec których istnieje podejrzenie, że są osobami doznającymi przemocy	1	1

Po przeanalizowaniu „Niebieskich Kart” z lat 2012-2013 można stwierdzić, że najczęściej dochodzi do przemocy w małżeństwie, sporadycznie stosowana jest wobec innych członków rodziny. Osobami doznającymi przemocy najczęściej są kobiety, sprawcami mężczyźni będący pod wpływem alkoholu, najczęstszym rodzajem przemocy jest przemoc fizyczna i psychiczna.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w formie pracy socjalnej, poradnictwa oraz świadczeń pieniężnych. Stały kontakt z rodziną zapewniony jest w formie wizyt zarówno pracownika socjalnego, asystenta rodziny jak i funkcjonariuszy policji.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieuwjętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Nadal niska jest wśród społeczeństwa wiedza na temat przemocy co powoduje jakby „przyzwolenie społeczne” dla nagannych działań sprawcy przemocy i obarczanie niejednokrotnie winą za przemoc w rodzinie ofiary przemocy.

III Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kuślin
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne realizowane będą przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Kuślin
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

IV Założenia Programu

Realizacja celów programu zakłada;

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Program realizowany jest w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.)
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 ze zm.) oraz inne obowiązujące akty prawne.

Program spójny jest z innymi Programami:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2015
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii

V Zasoby gminy Kuślin w zakresie realizacji Programu:

- 1) zasoby ludzkie – wykwalifikowana kadra instytucji działających na rzecz rodziny.
- 2) Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
 - placówki oświatowo-wychowawcze
 - służba zdrowia
 - Policja
 - Kościół
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - organizacje pozarządowe

VI Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,

- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII Zagrożenia w realizacji Programu:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność rodziców lub opiekunów w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów ,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak lub niewystarczająca infrastruktura socjalna w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego,
- brak lub zbyt małe środki finansowe w budżecie gminy na realizację Programu.

VIII Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kuślin

Działania:

- 1) Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków gminnego zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy Kuślin

- 2) Powołanie Gminnego Zespołu interdyscyplinarnego.

Podmiot realizujący działanie:

- Wójt Gminy Kuślin

- 3) Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- a) pracownicy socjalni,
- b) przedstawiciele oświaty,
- c) przedstawiciele policji,
- d) przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- e) kuratorzy sądowi,
- f) przedstawiciele służby zdrowia,
- g) inni w zależności od zasobów, do obowiązków których należą:
 - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
 - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
 - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
 - podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
 - inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,

- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4) Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy,

Podmioty realizujące działania:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- gminny ośrodek pomocy społecznej
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych
- gminny zespół interdyscyplinarny
- inne, w zależności od zasobów gminy.

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- 1) Izolowanie sprawców od ofiar.
- 2) Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
- 3) Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkohol i stosującymi przemoc w rodzinie.
- 4) Kierowanie wniosków do Sądu o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Utworzenie punktu informacyjnego:
 - udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
 - udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia” , „Pomarańczowa Linia”.
- Podmiot realizujący działanie:
- gminny ośrodek pomocy społecznej
- 2) Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej karty”,

- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu gminnego zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- policja,
- gminny ośrodek pomocy społecznej,
- gminny zespół interdyscyplinarny,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele służby zdrowia.

3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- gminny ośrodek pomocy społecznej,
- policja,
- gminny zespół interdyscyplinarny,
- inne instytucje.

Realizatorzy Programu.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Policja
- Oświata i wychowanie
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Kuratorzy Sądowi
- służba zdrowia

Przewidywane efekty.

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie,
- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte, bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej

Monitorowanie i sprawozdawczość.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie corocznie w formie sprawozdania.

Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do dnia 31 marca każdego roku przedkłada Wójtowi Gminy Kuślin sprawozdanie z realizacji Programu.

Sporządzanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

Finansowanie Programu.

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Kuślin, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Przewodniczący Rady Gminy
Kuślin

Henryk Łuczak

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest programem wieloletnim i zakłada realizację zadań tożsamyh z celami określonymi w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie a także Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Podjęcie uchwały sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy jest uzasadnione.

Wójt Gminy Kuślin

Jerzy Dziamski